

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

69. Pechin quid sign.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

expostulaturum : quare quicquid illi aut à se ablatum fuerat, aut à suis, diligentissimè collectum ei restituit; triginta homines ad iter commodum, & equos octo attribuit, Eunuchis duobus sibi fidis pariterque scelestis credidit honoris specie deducendum, re ipsa prodendum; sed flagitiosa Spadorum consilia Deus in sententiam Riccij deflexit. Iamque hic multum in via promouerat, cum grandi suo damno erratum à se Mathanus aduertit; cui ut occurreret, seruum iubet citatissimo cursu Riccium assequi, & cistam librorum ab eo recipi, vel si res posceret extorqueri. Lex erat ut diximus, sed annorum retro longinquitate defueta, ut Mathematicis nemo operam daret, præter duo Collegia Regis nomine sumptuque instituta; qua lege bellis civilibus, seditionibus populorum, & Regum saluti cauebatur, quod Genethliaci promissiores de astrorum fato, in postremum discrimen sæpè omnia coniecissent. Cartas Riccij reuoluens Mathanus, & Geometricas figuras arbitratus esse Astrologorum iudiciarias, capsam iis implerat, & fisco seruandam commiserat cum donis Regi destinatis; sed hac inultam Epigraphem, [Mathanus Eunuchus uectigalium redemptor Rogalum, inter Extranei sarcinas Matthæi Riccij nomine, magnam hanc inuenit librorum copiam, lege vetitorum, proin à se in fiscum redactam; seruetur interea, quoad reum dato ad Regem libello accuset] putarat latro scelerosus se Riccij gulam hoc laqueo stringerè, si quid contra se tentasset apud Regem mutire, habereque se in promptu vnde illam damnaret. Sed enim Deo Spadonis perfidiam mirabiliter dispensante, cura puero data est literas nescienti, ut restitueret Riccio quæcumque illius fuerant; nihil moratus puer exceptionem epigraphem quam legere non norat, librorum capsam cum reliquis nullo discrimine illi tradit: comperit serius errore Spado nequissimus, præreptas sibi de manibus probationes perdendi Riccij; & Riccio traditum cruenti sui in illum odij testimonium euidens, timore ac rabie amens eundem famulum ire præcipitem & libros referre minis horrendis adegerat; qui de barbarie Mathani certus; de Riccio & libris dubius, vitam maluit tuto fugæ committere, quam tanto periculo, Spadoni parere. Sic libris instructus Riccius pretioso vsui futuris, fauente cælo toties vocatam, toties suspiratam Pechinum attigit, sub anni Sinensis exitum, qui tunc in diem vigesimum quartum Ianuarij nostri, & anni 1601. incidit. Exceptus palatio ad vrbs pomærium in diem posterum ingressum distulit; dum regia moneta recensentur, digerunturque solenni pompa in regiam de more portanda. Nunc ergo Riccius Pechini pedem cum gradu stabili, fixerit, stationem in ea perpetuam locaturus, eamque aliarum firmiter & caput quas eo in regno Societas obtinet; hic ego vel pro historici munere, vel contentions historie laxamento, Pechinum quid sit breuiter narrabo.

Ac nominis quidem geminæ syllabæ *Pe*, & *Chin*, apud Sinas, aulam fontant Septentrionalem; vt Nanchin Australem. Nanchino enim Pechinum

68.
Dei bonitas
consilium
pessimum in
eius aurb.
conuertens.

69.
Pechin quid
sign.

Taizunus sedem regiam transtulit, ille fama & armis celebratissimus Humunus, qui ex coquo dux primum factionis, dein potentis exercitus, de Tartarorum tyrannide exemptos Sinas, imperio suo affertit fecitque familiae suae Taminiae hereditarios anno 1368. reclusis Tartaris intra suos fines, post regnatos annis septuaginta Sinas, nouem Canis ex familia Iuena: quibus ut aditus ad recuperandam tyrannidem clauderetur; prouidè admodum imperij robur obiectum est, translata regia in confinia Tartarorum, muro illo ingenti antea praemunita: quam Humani Regis prudentiam hoc æuo elulit Tartarus sibi que de nouo Sinas omnes subiecit; demptis aliquot angustae Prouinciæ montanis quæ steterè in fide Regis è gente Taminia postremi. Datur & aliud Pechino nomen, sed vnus tritum Geographis, nimitum Cambalu magni Cataij Metropolis à Paulo Veneto descripti; à Poëtis pro ficto, pro vero à Geographis accepti; & plagis quidem in Asia diuersis, sed semper extra Sinas adscripti; nec vagus de illius situ eorum error sua caret excusatione. Lusitanos scriptores cum legerent de Sinis, Pechino, Nanchino, Cambalu, Cataio tam variè loqui, arbitrati sunt duo Regna, & aulas duas esse, nec potuerant Lusitani situs, loca, & amnes designate quæ Pauli Veneti descriptionibus rectè concinerent cum eorum aspectu quod essent Externi arcerentur; & Paulus Venetus de Sinis egerat Tartaro dominante; Lusitani de iisdem longo post tempore, rebus, vsu, Regibus, vocibus valdè immutatis. Primus quæ eorum in oculis erant, & quæ lustrabat accuratè, cum Pauli Veneti historia contulit Riccius, ex quo alij tacito nomine, & honore, tanquam sua misere in publicum: interrogatis ergo Sinis res suas apprimè callentibus; & consuetudine Tartarorum, Mogoris, & Maurorum, subinde illic tutatim negotiantium, aliena etiam edoctis; verò que ad purum in lucem expuncto scripsit in Indiam & Europam, Manginum aliud non esse præter nouem Sinarum Prouincias Australes; Cataium sex ad Septentrionem, medium vtrasque diuidere Chianum amnem, alijs Iantium. Cambalo, seu quod potius scribendum videtur Campelu, tria esse monosyllaba nomina; primum ex Tartaris, quod Grandem significat; duo Sincensia *Pe*; borealem sonans, *Lu* Tartarum, nec esse aliud Cambalu nisi Pechin; nec vero hanc urbem ad gradum arcticum quinquagesimum pertinere quò illam Geographi efferunt, sed quadagesimum, adiectis duobus ad vsque decumanum murum, inter Sinas & Tartaros limitem. Visus in India Riccius adoxa referre, vt qui conuelleret inueteratum errorem de Cataio, quod per se regnum ingens, distinctum à cæteris credebatur. Prærege Aries de Saldagna, & alijs certius aliquid desiderantibus, proficiscitur F. Benedictus Goes ad indagationem magni illius Cataij, & mense tertio supra trigessimum ad illud pertigit hoc est ad murum à Septentrione Sinas à Tartaris separatam; Sinas ingressus, suoque in Indiam, testis oculati chirographo confirmatis quæ de Cataio scripserat Riccius, Succi obiit, quod quinto ab hinc anno videbimus.

70.
An sit idem
cum Camba-
lu & Sinæ
idem cum
Cataio.